

Stanowisko Zarządu Krajowego SITK RP w sprawie Obwodnicy miasta Augustowa

Zarząd Krajowy Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP, po przeanalizowaniu dokumentów związanych ze sprawą obwodnicy Augustowa (**Załącznik 1**) wyraża pogląd, że podejmowane działania przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w tej sprawie oraz decyzje podjęte przez organy podległe Ministrowi Transportu oraz Ministrowi Środowiska są właściwymi.

Obwodnica Augustowa jest przykładem problemów, jakie pojawiły się dość gwałtownie i powszechnie w Polsce w związku z utworzeniem wielkopowierzchniowych Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP) oraz Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk (SOOS) Natura 2000. Prawne konsekwencje zatwierdzonych już obszarów oraz długiej listy obszarów zgłoszonych przez organizacje pozarządowe jako tzw. *Shadow List* nakładają dalsze ograniczenia w projektowaniu liniowych obiektów infrastruktury transportowej na obszarach przyrodniczo cennych.

Obszary Natura 2000, których podstawowym celem jest utrzymanie różnorodności biologicznej w krajach UE poprzez ochronę siedlisk oraz zagrożonych gatunków fauny i flory nie muszą być obszarami ochrony ścisłej. Zgodnie z zapisami Dyrektywy Habitatowej i Ptasiej mogą one być jednak wykorzystywane również gospodarczo w nawiązaniu do zasad zrównoważonego rozwoju. W sytuacji, gdy na obszarach „naturalnych” występują siedliska lub gatunki priorytetowe dla krajów Wspólnoty Europejskiej, to zezwolenie na realizację przedsięwzięcia może być udzielone tylko i wyłącznie ze względu na nadrzędny interes publiczny polegający na ochronie zdrowia

i życia ludzi lub zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego. Sytuacja taka występuje w przypadku Augustowa.

Tereny Augustowa zaliczane są do obszarów specjalnie chronionych: od 1993 r. ma on status miasta uzdrowskiego, nadany przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. Uzdrowiska zaliczane są do obszarów specjalnie chronionych, wobec których obowiązują zaostrzone rygory w zakresie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.

Wykonane badania wykazały przekroczenia, wzdłuż tranzytowej drogi przecinającej Augustów, dopuszczalnego hałasu zarówno w porze dziennej, jak i nocnej. Stwierdzono też przekroczenie zanieczyszczenia powietrza pyłami i bardzo duży wzrost stężeń tlenków azotu związany z transportem samochodowym.

Augustów, jako miasto o statusie uzdrowiska, nie może być nadal wykorzystywany jako miasto tranzytowe intensywnych przewozów towarowych pojazdami ciężarowymi.

Wykonane w ostatnich kilkunastu latach studia techniczne i badania środowiskowe różnych wariantów przekroczenia doliny rzeki Rospuda oraz alternatywnego przebiegu modernizowanego odcinka międzynarodowej trasy przebiegającej w pobliżu Augustowa i Suwałk wykazały, że wybrane do realizacji rozwiązanie najlepiej godzi interes zdrowia i życia mieszkańców Augustowa z możliwie najmniejszą negatywną ingerencją w środowisko przyrodnicze.

Z analiz tych wynika, że nie da się całkiem ominąć przejścia przez dolinę Rospudy na terenie dzisiejszego obszaru Natura

2000. Rozważane były 4 warianty tego przejścia, które zostały poddane ocenie w kategoriach ekologicznych już w 1999 r. (Jankowski 1999). Analizy te uwzględniające takie kryteria jak naturalność krajobrazu i biocenoz, różnorodność siedlisk, zbiorowisk i gatunków, unikatowość, wartość ochronną, sąsiedztwo stref ochronnych gniazd, sąsiedztwo jezior, stanowiska chronione flory na trasie wykazały, iż wariant inwestycyjny (realizowany) jest najbardziej korzystny.

Przeprowadzona w 1999 roku analiza i waloryzacja wariantów wykazała, że wariant inwestycyjny na tle pozostałych wypada najlepiej ze względu na relatywnie krótkie przejście przez dolinę w jej optymalnym przewężeniu ze względu na kryteria: najmniejszej miąższości torfów i ograniczenia arealu torfowisk przejściowych z bagiennymi siedliskami priorytetowymi oraz gatunkami roślin rzadkich i chronionych. Wariant ten został szczegółowo scharakteryzowany w raportach i aneksach oceny oddziaływania na środowisko (OOS) i jako jedyny z analizowanych w obrębie obszaru Natura 2000, może być rozważany jako wariant inwestycyjny.

Ponownie w 2005 r. w ramach *Analizy porównawczej wykonalności budowy drogi ekspresowej S-8 na odcinku Augustów-Suwałki* (Transprojekt – Warszawa 2005) rozważano przebiegi obwodnicy Augustowa. Studia te potwierdziły zasadność budowy proponowanego przebiegu trasy według wariantu inwestycyjnego.

Warto wyraźnie podkreślić, że tzw. trasy alternatywne „omijające” obszar Natury 2000 i dolinę Rospudy (m.in. trasa lansowana przez organizacje pozarządowe – tzw. „wariant Chodorki”), w rzeczywistości przecinają tę dolinę w jej najbardziej newralgicznym miejscu (rejon Raczek i Chodorek). W tych miejscach dolina ulega silnemu zwężeniu, jest całkowicie wylesiona, co powoduje, że szeroki na kilka kilometrów leśny korytarz ekologiczny w dolnym biegu Rospudy, w rejonie Raczek i Chodorek zostaje zredukowany do szerokości samej doliny. O ile w dolnym biegu rzeki planowana obwodnica spowoduje jedynie pewne upośledzenie funkcji korytarza (przy znacznej liczbie przejść dla zwierząt i stosunkowo dużej swobodzie przemieszczania się stosunkowo licznej grupy gatunków leśnych pod wysokim i szerokim mostem estakadą), to wybudowanie przejścia w rejonie Raczek i Chodorek stanowi dosłownie „zablokowanie” tego korytarza. Nie wspominając o tym, że jest to wariant dłuższy i wymaga wykupu ponad 3-krotnie więcej działek (850 zamiast 250), wysiedlenia ok. 30 gospodarstw oraz spowoduje konieczność budowy przejazdów gospodarczych oraz innych obiektów inżynierskich.

Obecny wariant inwestycyjny został wypracowany i wynegocjowany w licznych spotkaniach z mieszkańcami terenów, objętych projektowanym przebiegiem trasy i stanowił podstawę do sporządzenia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie przebiegu obwodnicy. Technologię i organizację budowy estakady nad doliną Rospudy, w tym wariantcie, zaprojektowano ze szczególną starannością, aby jak najmniej ingerować w warunki gruntowo-wodne i inne elementy środowiska naturalnego.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że budowa obwodnicy nie ma alternatywnych rozwiązań z pominięciem Puszczy Augustowskiej i doliny Rospudy. Zgodnie z wymogami Dyrektywy ptasiej i siedliskowej, negatywne oddziaływanie obwodnicy na środowisko przyrodnicze zostanie ograniczone poprzez realizację szeregu działań

kompensacyjnych, niezbędnych do zachowania ciągłości i funkcjonalności obszarów naturalnych.

Rozmiar zmian i strat w środowisku, będzie też złagodzony dzięki zastosowanym rozwiązaniom technologicznym i systemowi monitorowania środowiska. Należy jednak podkreślić, że zaakceptowanie tych strat jest w tym wypadku możliwe tylko w kontekście wyjątkowo niekorzystnej sytuacji Augustowa, gdzie chodzi o zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców tego Uzdrowiska.

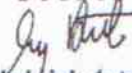
Przedstawiając powyższe stanowisko, **Zarząd Krajowy SITK RP uważa, że podjęte decyzje administracyjne w sprawie Obwodnicy Augustowa są decyzjami racjonalnymi i wyważonymi, a zaprojektowane rozwiązania techniczne i zaprojektowane kompensacje wraz z monitoringiem, minimalizują negatywne oddziaływanie tej inwestycji na środowisko.** Na przykładzie tym widać jednak jak ważną sprawą jest ścisła współpraca administracji drogowej z organizacjami zajmującymi się środowiskiem przyrodniczym i podejmowanie szerokich akcji uświadamiających społeczeństwo o skutkach podejmowanych działań związanych z przebudową i budową tras transportowych ingerujących w obszary Natura 2000.

Z poważaniem

Sekretarz Generalny

dr Leon Skocznyński

Prezes

prof. dr hab./inż. Antoni Szydło

Adresaci:

1. Komisja Infrastruktury Sejmu RP
2. Kancelaria Premiera
3. Minister Transportu
4. Minister Środowiska
5. Minister Budownictwa
6. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad

Załącznik 1.

Informacja chronologiczna o przygotowaniach budowy obwodnicy Augustowa

1. **1992 r.** – Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych (GDDP) w Warszawie zleciła Biuro Projektowemu „TRANSPROJEKT” w Warszawie opracowanie Studium Techniczno-Ekonomicznego (STE) węzła dróg krajowych w Augustowie. Wszystkie warianty przewidywały przebieg obwodnicy po zachodniej stronie miasta.
2. **Marzec 1993 r.** – Centralny Urząd Planowania w Warszawie informuje GDDP, że docelowy przebieg Via Baltica winien przebiegać przez Ostrów Maz. – Białystok – Augustów.
3. **Lipiec 1993 r.** – Przewodniczący Rady Miejskiej w Augustowie zwrócił się do Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej o budowę Obwodnicy Miasta w związku z nasilonym ruchem samochodów z otwartego przejścia w Ogrodnikach i planowanym w Budzisku.
4. **1994 r.** – Ministrowie Transportu UE na konferencji na Krecie zalecają przebieg 4 transeuropejskich korytarzy transportowych przez Polskę, z których I korytarz Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa winien przebiegać przez woj. podlaskie. Korytarze te objęte są priorytetem pomocowym Unii Europejskiej.
5. **1994–1995 r.** – Wymiana korespondencji pomiędzy Wojewodą Suwalskim a Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
6. **1996–1997 r.** – Biuro Projektowe „TRANSPROJEKT” w Gdańsku opracowało Koncepcję Programową Obwodnicy Augustowa (Alter-

- natywa I i II, Alternatywa II w czterech wariantach). Po różnych konsultacjach społecznych i uzgodnieniach w lipcu 1997 r. zatwierdzony został przez Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych w Warszawie przebieg Obwodnicy Augustowa wg Alternatywy II wariant IV L.
7. 1997 r. – Ministrowie Transportu UE na konferencji w Helsinkach zalecają przebieg Via Baltica przez Białystok–Augustów.
 8. 1997–1998 r. – Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Suwałkach opracowało wg zatwierdzonej Koncepcji Programowej Obwodnicy Augustowa zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) gminy Nowinka, Augustów i miasto Augustów.
 9. 15.06.1999 r. – po wizji lokalnej w terenie i na posiedzeniu w Suwałkach Wojewódzka Komisja Ochrony Przyrody w Białymstoku wydała pozytywną opinię przebiegu Obwodnicy wg wariantu IV L.
 10. Przebieg Obwodnicy wg wariantu IV L został wprowadzony do MPZP uchwałami:
 - 29.06.1999 r. gminy Nowinka
 - 30.12.1999 r. miasta Augustów po wyroku NSA
 - 30.06.2000 r. gminy Augustów po wyroku NSA
 11. Czerwiec 1999 r. – Ekspertyza Rzeczoznawcy mgr. Włodzimierza Jankowskiego dot. Chronionych gatunków flory w dolinie rzeki Rospuda potwierdziła słuszność wyboru z 4 wariantów – IV L.
 12. 5.X.1999 r. – Rada Ministrów przyjęła „Koncepcję Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju” (KPPZK), w której przebieg Via Baltica pokrywa się z I europejskim korytarzem transportowym.
 13. 17. XI.2000 r. – Sejm RP przyjął w/w Koncepcję PPZK (MP Nr 26).
 14. 2000 r. – Sejmik Województwa Podlaskiego w „Strategii rozwoju województwa podlaskiego do 2010 r.” uwzględnił pilną potrzebę modernizacji drogi Nr 8.
 15. Maj 2000 r. oraz luty 2001 r. – Burmistrz Miasta Augustowa wystąpił do Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej o podjęcie działań związanych z budową Obwodnicy załączając stanowisko Rady Miejskiej w Augustowie z 17.04.2000 r.
 16. 29.IX.2001 r. – Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustalenia sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz dróg o znaczeniu obronnym jednoznacznie określa przebieg Via Baltica tzn. S 8 Warszawa–Ostrów Maz.–Białystok–Augustów–Budzisko.
 17. 17.X.2001 r. – Rada Ministrów w „Polityce Transportowej Państwa w latach 2001–2015” określa pilną potrzebę modernizacji drogi Nr 8.
 18. 2001–2003 r. – Biuro Projektowe „TRANSPROJEKT” w Warszawie opracowuje projekt budowlany i projekty wykonawcze budowy Obwodnicy Augustowa.
 - A. Wykonano szczegółową koncepcję przekroczenia doliny rzeki Rospuda.
 - B. Prof. dr hab. inż. Waldemar Mioduszewski z Zakładu Zasobów Wodnych IMUZ, Falenty–Raszyn opracował „Ocenę wpływu Obwodnicy Miasta Augustowa na stosunki wodne w dolinie rzeki Rospudy”.
 - C. Instytut Budowy Dróg i Mostów w Warszawie opracował „Opinię dot. Koncepcji techniczno-prawnej na budowę Obwodnicy Augustowa”.
 - D. Wykonano „Raport o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia polegającego na budowie Obwodnicy Augustowa” do postępowania celem uzyskania decyzji o WZiZT.
 19. grudzień 2002 r. – Oddział GDDKiA w Białymstoku złożył Burmistrzowi Augustowa wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZiZT) Obwodnicy Augustowa oczekując decyzji.
 20. Dnia 06.03.2003 r. Burmistrz Augustowa wydaje Decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
 21. Odwołanie od decyzji Burmistrza Augustowa do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Suwałkach składają:
 - Zieloni Rzeczypospolitej Polski Zarząd Regionu Mazowsze ul. Grójecka 119/17 Warszawa dn. 04.04.2003 r.
 - Stowarzyszenie Kulturalno-Ekologiczne „Zielone Mazowsze” Szpitalna 5 lok. 5 dn. 20.03.2003 r.
 22. Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Suwałkach z dnia 17.06.2003 r. utrzymała w mocy zaskarżoną decyzję.
 23. Stowarzyszenie Kulturalno-Ekologiczne „Zielone Mazowsze” da skargę do NSA na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Suwałkach.
 24. NSA wyrokiem z dnia 11.12.2003 r. oddalił skargę Stowarzyszenia Kulturalno-Ekologicznego „Zielone Mazowsze”, wraz z uzasadnieniem.
 25. Przedkładając wyrok NSA z dnia 11.12.2003 r. tut. Oddział u sprawę za zakończoną w trybie postępowania administracyjnego na etapie decyzji o WZiZT.
 26. Złożenie w dniu 07.07.2005 r. wniosku do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego o wydanie zezwolenia na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie Obwodnicy Augustowa zlozonej na terenie obszaru Natura 2000.
 27. Po zapoznaniu się na posiedzeniu w dniu 31.08.2005 r. z opiniami ekspertów i raportami o oddziaływaniu na środowisko naturalne szarach Natura 2000 inwestycji polegających na budowie m.in. innymi Obwodnicy Augustowa Wojewódzka Rada Ochrony Środowiska pozytywnie zaopiniowała projekt inwestycji oraz przewidziała działania kompensacyjne wraz z rozwiązaniami technicznymi służącymi minimalizacji szkód wyrządzonych przyrodzie.
 28. Wydanie przez Wojewodę Podlaskiego decyzji zezwalającej na realizację w/w przedsięwzięcia – decyzja znak ŚR.II.AT.66/60/05 z dnia 12.09.2005 r.
 29. Wysłanie przez PUW w Białymstoku dnia 04.10.2005 r. do Międzyresortowego Komitetu ds. Środowiska odwołań od decyzji Wojewody Podlaskiego znak ŚR.II.AT.663031/60/05 z dn. 12.09.2005 r.
 30. Złożenie w dniu 17.11.2005 r. wniosku do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie Obwodnicy Augustowa.
 31. Dnia 05.12.2005 r. odbyło się posiedzenie Zespołu Roboczego Inwestycji Liniowych Krajowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko w sprawie rozpatrzenia odwołań organizacji państwowych od zezwoleń wydanych przez Wojewodę Podlaskiego w trybie ustawy z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody.
 32. Dnia 16.12.2005 r. Minister Środowiska decyzją znak DOPN-48/48088/05/mz uchylił zaskarżoną decyzję Wojewody Podlaskiego z dnia 12.09.2005 r. znak ŚR.II.AT.663031/60/05 zezwalającą na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie Obwodnicy Augustowa.
 33. Dnia 19.12.2005 r. NSA oddalił skargę kasacyjną Stowarzyszenia na Rzecz Wszystkich Istot Oddział Podlaski od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 07.10.2005 r. na postanowienie Ministra Środowiska z dnia 24.01.2003 r. DPE-OA-H-32/2055/02/03/MW w przedmiocie uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.
 34. Dnia 19.12.2005 r. złożono do PUW Aneks do Raportu stanowiącego załącznik uwzględniający wnioski Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko.
 35. Dnia 21.12.2005 r. Wojewoda Podlaski przesyłał wniosek GDDKiA Oddział w Białymstoku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie Obwodnicy Augustowa do Ministra Środowiska z prośbą o uzgodnienie.
 36. 12.01.2006 r. – uzgodnienie znak NZ.4152-238/05/06 uwarunkowań środowiskowych przez Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku.
 37. 21.04.2006 r. – Postanowienie znak DOOŚ-5554/2006/kt. Minister Środowiska w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pod warunkiem przekroczenia doliny rzeki Rospudy w formie tunelu drogowego.
 38. 04.05.2006 r. – wniosek Nr GDDKiA-O/BI-DT6/4110/3/250/01 Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku.

- stoku o ponowne rozpatrzenie sprawy i o uchylenie w/w postanowienia Ministra Środowiska oraz orzeczenie o istocie sprawy tj. uzgodnienie przekroczenia doliny rzeki Rospudy w formie dziesięcioprzęstowej estakady.
39. **14.07.2006 r.** – Postanowienie znak DOOŚ-8062/2006 Ministra Środowiska w sprawie uchylenia czterech punktów w/w postanowienia z jego sprostowaniami i w ich aspekcie wydanie nowych orzeczeń odnośnie:
- przekroczenia doliny rzeki Rospudy w realizacji w jednym z dwóch wariantów tj.: tunelu drogowego długości co najmniej 1200 mb lub estakady dziesięcioprzęstowej,
 - zastosowanie technologii budowy nie zmieniających w sposób trwały stosunków wodnych doliny Rospudy,
 - w przypadku realizacji estakady wykonać dwa przejścia o szerokości min. 60 m dla dużych zwierząt nad Obwodnicą, tj. w km 7 + 550 (rozszerzenie zaprojektowanego przejścia) i w rejonie 5 km,
 - ustalić do zrealizowania program kompensacji przyrodniczej.
40. **25.07.2006 r.** – wniosek znak GDDKiA-O/BI-DT6/290/90/06 o nadanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rygoru natychmiastowej wykonalności.
41. **08.09.2006 r.** – uzupełnienie złożonego wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z postanowieniem MŚ z dnia 14.07.2006 r.
42. **14.09.2006 r.** – Postanowienie MŚ znak DOOŚ-7406/2006/kt utrzymujące w mocy postanowienie znak ŚR.II.KG.66131/49/06 z dn. 23.05.2006 r. na zażalenie Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków z Warszawy.
43. **18.10.2006 r.** – postanowienie Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego znak ŚR.II.KG.66131/85/06 odmawiające zawieszenia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na wniosek Stowarzyszenia „Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot”
44. **18.10.2006 r.** – **Wojewoda Podlaski wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia na budowę Obwodnicy Augustowa znak ŚR.II.KG.66131/89/05/06 z rygiorem natychmiastowej wykonalności.**
45. **07.12.2006** – GDDKiA Oddział w Białymstoku złożył do Wojewody Podlaskiego wniosek o pozwolenie na budowę.
46. **02.02.2007** – decyzja Ministra Środowiska uchylająca część punktów decyzji środowiskowej i utrzymująca w/w decyzję w mocy.
47. **09.02.2007** – Wojewoda Podlaski wydaje pozwolenie na budowę
48. **15.02.2007** – Informacja Urzędu Zamówień Publicznych o wyniku kontroli uprzedniej
49. **15.02.2007** – Podpisanie umowy z Wykonawcą robót BUDI-MEX-DROMEX
50. **21.02.2007** – Przekazanie placu budowy dla wykonawcy robót
51. **22.02.2007** – rozpoczęcie prac przygotowawczych w terenie